

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

വസിഷ്ഠസ്യ സൃഷ്ടിപരമ്പരയാ സഹേക്ഷ്യാകുങ്കുലപരമ്പരാമുപവർണ്യ
ജ്യേഷ്ഠസ്യൈവ രാജ്യാഭിഷേചനമുചിതമിതി നിശ്ചിത്യ ശ്രീരാമം പ്രതി
രാജ്യഗ്രഹണാർഥമനുരോധഃ

ക്രുദ്ധമാജ്ഞായ രാമം തു
വസിഷ്ഠഃ പ്രത്യുവാച ഹ |
ജാബാലിരപി ജാനീതേ
ലോകസ്യാസ്യ ഗതാഗതിം || 2.110.1 ||

നിവർത്തിതുകാമസ്തു
ത്യാമേതദ് വാക്യമബ്രവീത് |
ഇമാം ലോകസമുത്പത്തിം
ലോകനാഥ നിബോധ മേ || 2.110.2 ||

സർവം സലിലമേവാസീത്
പൃഥിവി തത്ര നിർമിതാ |
തതഃ സമഭവദ് ബ്രഹ്മാ
സ്വയംഭൂർഭൈവതൈഃ സഹ || 2.110.3 ||

സ വരാഹസ്തതോ ഭൂത്യാ
പ്രോജ്ജഹാര വസുന്ധരാം |

അസൃജച്ച ജഗത് സർവം
സഹ പുത്രൈഃ കൃതാത്മഭിഃ || 2.110.4 ||

ആകാശപ്രഭവോ ബ്രഹ്മാ
ശാശ്വതോ നിത്യ അവ്യയഃ |
തസ്മാൻമരീചിഃ സഞ്ജ്ഞേത
മരീചേഃ കശ്യപഃ സുതഃ || 2.110.5 ||

വിവസ്യാൻ കശ്യപാജ്ഞേത
മനുർവൈവസ്വതഃ സ്വയം |
സ തു പ്രജാപതിഃ പൂർവ -
മിക്ഷ്യാകുസ്തു മനോഃ സുതഃ || 2.110.6 ||

യസ്യേയം പ്രഥമം ദത്താ
സമൃദ്ധാ മനുനാ മഹീ |
തമിക്ഷ്യാകുമയോധ്യായാം
രാജാനം വിദ്ധി പൂർവകം || 2.110.7 ||

ഇക്ഷ്യാകോസ്തു സുതഃ ശ്രീമാൻ
കുക്ഷിരിത്യേവ വിശ്രുതഃ |
കുക്ഷേരമാത്മജോ വീരോ
വികുക്ഷിരുദപദ്യത || 2.110.8 ||

വികുക്ഷേസ്തു മഹാതേജാഃ
ബാണഃ പുത്രഃ പ്രതാപവാൻ |
ബാണസ്യ ച മഹാബാഹു -
രനരൺയോ മഹാതപാഃ || 2.110.9 ||

നാനാവൃഷ്ടിർബഭൂവാസ്തിൻ
ന ദുർഭിക്ഷഃ സതാം വരേ |

അനരൺയേ മഹാരാജേ
തസ്കരോ വാപി കശ്ചന || 2.110.10 ||

അനരൺയാൻമഹാരാജ
പൃഥു രാജാ ബഭൂവ ഹ |
തസ്മാത് പുഥോർമഹാതേജാ -
സ്മിശങ്കുരുദപദ്യത || 2.110.11 ||

സ സത്യവചനാദ് വീരഃ
സശരീരോ ദിവം ഗതഃ |
ത്രിശങ്കോരഭവത് സുനു -
ർധുന്ധുമാരോ മഹായശാഃ || 2.110.12 ||

ധുന്ധുമാരാൻമഹാതേജാ
യുവനാശ്യാ വ്യജായത |
യുവനാശ്വസുതഃ ശ്രീമാൻ
മാന്ധാതാ സമപദ്യത || 2.110.13 ||

മാന്ധാതുസ്തു മഹാതേജാഃ
സുസന്ധിരുദപദ്യത |
സുസന്ധേരപി പുത്രൗ ദ്വൗ
ധ്രുവസന്ധിഃ പ്രസേനജിത് || 2.110.14 ||

യശസ്വി ധ്രുവസന്ധേസ്തു
ഭരതോ രിപുസുദനഃ |
ഭരതാത് തു മഹാബാഹോ -
രസിതോ നാമ ജായത || 2.110.15 ||

യസ്യേതേ പ്രതിരാജാന
ഉദപദ്യന്ത ശത്രവഃ |

ഹൈഹയാസ്താലജംഘാശ്ച
ശൂരാശ്ച ശശബിന്ദവഃ || 2.110.16 ||

താംസ്തു സർവാൻ പ്രതിവ്യൂഹ്യ
യുദ്ധേ രാജാ പ്രവാസിതഃ |
സ ച ശൈലവരേ രമ്യേ
ബഭൂവാദിരതോ മൂനിഃ || 2.110.17 ||

ദ്വേ ചാസ്യ ഭാർയേ ഗർഭിണ്യൗ
ബഭൂവതുരിതി ശ്രുതിഃ |
തത്ര ചൈകാ മഹാഭാഗാ
ഭാർഗവം ദേവവർചസം || 2.110.18 ||

വവന്ദേ പദ്മപത്രാക്ഷീ
കാക്ഷിണീ പുത്രമുത്തമം |
ഏകാ ഗർഭവിനാശായ
സപത്ന്യേ ഗരലം ദദൗ || 2.110.19 ||

ഭാർഗവശ്ച്യവനോ നാമ
ഹിമവന്തമുപാശ്രിതഃ |
തദ്യുഷിം സാഭൂപാഗമ്യ
കാലിന്ദീ ത്വഭ്യവാദയത് || 2.110.20 ||

സ താമഭ്യവദത് പ്രീതോ
വരേപ്സും പുത്രജൻമനി |
പുത്രന്തേ ഭവിതാ ദേവി
മഹാന്താ ലോകവിശ്രുതഃ || 2.110.21 ||

ധാർമികശ്ച സുഭീമശ്ച
വംശകർതാരിസുദനഃ |

ശ്രുത്യാ പ്രദക്ഷിണം കൃത്യാ
മുനിം തമനുമാന്യ ച || 2.110.22 ||

പദ്മപത്രസമാനാക്ഷം
പദ്മഗർഭസമപ്രഭം |
തതഃ സാ ഗൃഹമാഗമ്യ
പത്നീ പുത്രമജായത || 2.110.23 ||

സപത്യാ തു ഗരസ്സസ്യൈ
ദത്തോ ഗർഭജിഹ്വാംസയാ |
ഗരേണ സഹ തേനൈവ
തസ്മാത് സ സഗരോഭവത് || 2.110.24 ||

സ രാജാ സഗരോ നാമ
യഃ സമുദ്രമഖാനയത് |
ഇഷ്ട്യാ പർവണി വേഗേന
ത്രാസയാന ഇമാഃ പ്രജാഃ || 2.110.25 ||

അസമഞ്ജസ്തു പുത്രോഭൂത്
സഗരസ്യേതി നഃ ശ്രുതം |
ജീവന്നേവ സ പിത്രോ തു
നിരസ്തുഃ പാപകർമകൃത് || 2.110.26 ||

അംശുമാനപി പുത്രോഭൂ -
ദസമഞ്ജസ്യ വീര്യവാൻ |
ദിലീപോഽശ്രമതഃ പുത്രോ
ദിലീപസ്യ ദഗീരമഃ || 2.110.27 ||

ദഗീരമാത് കകുത്സ്മശ്ച
കാകുത്സ്മാ യേന തു സ്യതാഃ |

കകുത്ഥസ്യ തു പുത്രോഭൂദ്
രഘുർയേന തു രഘവാഃ || 2.110.28 ||

രഘോന്നു പുത്രസ്തേജസി
പ്രവൃദ്ധഃ പുരുഷാദകഃ |
കൽമാഷപാദഃ സൗദാസ
ഇത്യേവം പ്രഥിതോ ഭൂവി || 2.110.29 ||

കൽമാഷപാദപുത്രോഭൂ -
ച്ഛംഖണസ്തിതി നഃ ശ്രുതം |
യന്നു തദ്വിര്യമാസാദ്യ
സഹസൈന്ധോ വ്യനീനശത് || 2.110.30 ||

ശംഖണസ്യ തു പുത്രോഭൂ -
ച്ഛൂരഃ ശ്രീമാൻ സുദർശനഃ |
സുദർശനസ്യാഗ്നിവർണ
അഗ്നിവർണസ്യ ശീഘ്രഗഃ || 2.110.31 ||

ശീഘ്രഗസ്യ മരുഃ പുത്രോ
മരോഃ പുത്രഃ പ്രശുശ്രുവഃ |
പ്രശുശ്രുവസ്യ പുത്രോഭൂ -
ദംബരീഷോ മഹാമതിഃ || 2.110.32 ||

അംബരീഷസ്യ പുത്രോഭൂ -
നഹുഷഃ സത്യവിക്രമഃ |
നഹുഷസ്യ ച നാദാഗഃ
പുത്രഃ പരമധാർമികഃ || 2.110.33 ||

അജശ്ച സുവ്രതശ്ചൈവ
നാദാഗസ്യ സുതാവുഭൗ |

അജസ്യ ചൈവ ധർമാത്മാ
രാജാ ദശരഥഃ സുതഃ || 2.110.34 ||

തസ്യ ജ്യേഷ്ഠ്യസി ദായാദോ
രാമ ഇത്യഭിവിശ്രുതഃ |
തദ് ഗൃഹാണ സ്വകം രാജ്യ -
മവേക്ഷസ്യ ജഗന്യപ || 2.110.35 ||

ഇക്ഷ്യാകൂണാം ഹി സർവേഷാം
രാജാ ഭവതി പൂർവജഃ |
പൂർവജേ നാവരഃ പുത്രോ
ജ്യേഷ്ഠോ രാജാഭിഷിച്യതേ || 2.110.36 ||

സ രാഘവാണാം കുലധർമ്മാത്മനഃ
സനാതനം നാദ്യ വിഹന്തുമർഹസി |
പ്രഭൃതരത്നാമനുശാധി മേദിനീം
പ്രഭൃതരാഷ്ട്രാം പിത്യവൻമഹായശഃ || 2.110.37 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||